

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Τέταρτος

Συνδρομή ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἑτησίαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

20 Νοεμβρίου 1877

ΤΟ ΟΡΩΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΗ ΟΡΩΜΕΝΟΝ

[Ἐκ τῶν τοῦ F. BASTIAT]

Συνήμια ἐπί σελ. 721.

IX. Η ΠΙΣΤΙΣ.

Πάντοτε μὲν, μάλιστα δὲ ἐπ' ἐσχάτων, ἐσκέπησαν νὰ γενικεύσωσι τὸν πλοῦτον, γενικεύοντες τὴν πίστιν.

Δὲν εἶμαι, νομίζω, ὑπερβολικὸς λέγων ὅτι ἀπὸ τῆς φεβρουαριανῆς ἐπαναστάσεως τὰ τυπογραφεῖα τῶν Παρισίων ἐξήμεσαν ὑπερδευκαμισχιλίαις διατριβάς, ἐλθειζούσας τὴν λύσιν ταύτην τοῦ κοινωνικοῦ προβλήματος.

Ἡ λύσις αὕτη ἔχει, φεῦ! ὡς βᾶσιν καθαρῶς ὀπτικὴν πλάνην, ἃν ἡ πλάνη δύναται νὰ ἦναι βᾶσις.

Συγχέουσι πρῶτον τὸ νόμισμα μετὰ τῶν προϊόντων, ἔπειτα τὸ χαρτονομίσμα μετὰ τοῦ νομίσματος, ἐκ τῶν δύο δὲ τούτων συγχύσεων νομίζουσιν ὅτι παράγουσι τι εἰς τὸ εἶναι.

Ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ δέον νὰ λησμονήσῃ τις ἐντελῶς τὸ μέταλλον, τὸ νόμισμα, τὸ γραμματίον καὶ πᾶν ἄλλο μέσον δι' οὗ τὰ προϊόντα μεταβιβάζονται ἀπὸ προσώπου εἰς πρόσωπον, καὶ ν' ἀποβλέψῃ εἰς τὰ προϊόντα αὐτὰ, διότι αὐτὰ εἶναι τὰ ἀληθῶς διδόμενα εἰς δάνειον.

Ὅταν ἐργάτης δανείζεται πεντήκοντα φράγκα ἵνα ἀγοράσῃ ἄροτρον, πράγματι δὲν δανείζεται πεντήκοντα φράγκα, ἀλλὰ ἄροτρον. Ὡσαύτως ὅταν ἔμπορος δανείζεται εικοσαμισχιλία φράγκα ἵνα ἀγοράσῃ οἰκίαν, δὲν ὀφείλει τὸ ποσὸν αὐτὸ, ἀλλὰ τὴν οἰκίαν.

Τὸ νόμισμα δὲν μεσολαβεῖ εἰμὴ πρὸς διευκόλυνσιν τῆς συνεννοήσεως πλειόνων προσώπων.

Ὁ Πέτρος δὲν θέλει νὰ δανείσῃ τὸ ἄροτρον του, ὁ δὲ Ἰωάννης θέλει νὰ δανείσῃ τὰ χρήματά του. Τί κάμνει τότε ὁ Ἰάκωβος; Δανείζεται παρὰ τοῦ Ἰωάννου τὰ χρήματα, δι' αὐτῶν δὲ ἀγοράζει τὸ ἄροτρον τοῦ Πέτρου.

Πράγματι ὅμως κανεὶς δὲν δανείζεται χρήματα διὰ τὰ χρήματα. Δανείζεται χρήματα ἵνα δι' αὐτῶν προμηθευθῇ προϊόντα.

Ἄλλ' οὐδαμῶς εἶναι δυνατὸν νὰ μεταβιβασθῶσιν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἕτερον πλείονα προϊόντα τῶν ὑπαρχόντων.

Ὅση δὴποτε καὶ ἂν ἦναι ἡ ποσότης τῶν χρημάτων καὶ τοῦ χαρτονομίσματος τῶν κυκλοφο-

ρούντων, τὸ σύνολον τῶν δανειζομένων προσώπων δὲν δύναται νὰ λάβῃ πλείονα ἄροτρα, πλείονες οἰκίας ἢ ἐργαλεῖα, ἢ νὰ προμηθευθῇ πρῶτην ὕλην παρ' ὅτι τὸ σύνολον τῶν δανειστῶν δύναται νὰ προσφέρῃ, διότι, πρέπει νὰ ἐννοήσωμεν καλῶς τοῦτο, ὅτι ἕκαστος δανειζόμενος ὑποθέτει ἕνα δανειστὴν, ἕκαστη δὲ λήξις προέρχεται ἐκ μιᾶς δόσεως.

Τούτου δὲ τεθέντος, ὁποῖα ὠφελήματα δύναται νὰ παράσχωσιν αἱ περὶ πίστεως διατάξεις; Μόνον νὰ εὐκολύνωσι, μετὰξὺ δανειστῶν καὶ δανειζομένων, τὸ μέσον τοῦ νὰ εὐρίσκωσιν ἀλλήλους καὶ νὰ συνεννοῶνται. Ἄλλὰ τὸ ν' αὐξήσωσι διὰ μιᾶς τὸ σύνολον τῶν διδομένων καὶ λαμβανομένων πραγμάτων, ἀδύνατον.

Καὶ ὅμως, ἵνα οἱ μεταῤῥυθμισταὶ τύχωσι τοῦ σκοποῦ, ἔπρεπε νὰ ἦναι δυνατὸν τοῦτο· διότι σκοπὸς αὐτῶν εἶναι νὰ δίδωνται ἄροτρα, οἰκίαι, ἐργαλεῖα, πρῶτη ὕλη κ.λ.π. εἰς ἅπαντας τοὺς ζητοῦντας τοιαῦτα.

Τί δὲ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ φανταστοῦ αὐτοῦ σκοποῦ ἐπινοοῦσι;

Νὰ δώσωσιν ὑπὲρ τοῦ δανείου τὴν ἐγγύησιν τοῦ Κράτους.

Ἄς ἐμβυθισθῶμεν εἰς τὴν ὑπόθεσιν, διότι ὑπάρχει ἐν αὐτῇ τὶ τὸ ὀρώμενον καὶ τὶ τὸ μὴ ὀρώμενον. Ἄς προσπαθῆσωμεν δὲ νὰ ἴδωμεν ἀμφοτέρω.

Ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι ἐν καὶ μόνον ἄροτρον ὑπάρχει ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ὅτι αὐτὸ εὐρίσκεται ἐν Γαλλίᾳ. Τὸ ἔχει δὲ ὁ Πέτρος, ὁ δὲ Ἰωάννης καὶ ὁ Ἰάκωβος θέλουσι νὰ τὸ δανεισθῶσι. Ὁ Ἰωάννης διὰ τὴν τιμιότητά του, τὴν περιουσίαν του, τὴν ὑπόληψίν του παρέχει ἐγγυήσεις. Τὸν πιστεύονται, ἔχει πίστιν, κατὰ τὴν κοινὴν φράσιν. Ὁ Ἰάκωβος δὲν ἐμπνέει ἐμπιστοσύνην,

1. Ὁ Φραγκλῖνος ἔλεγεν εὐφρῶς: «Τὰ ἐλάχιστα συντελοῦσιν εἰς ἀπόκτησιν τῆς πίστεως. Ὁ κρότος τῆς σφύρας, ὁ ἀπὸ τῆς πέμπτης πρωΐνῃς μέχρι τῆς ἐνάτης ἑσπερινῆς, ὥρας πλήττων τὴν ἀκοὴν τοῦ δανειστοῦ τῶν σιδηροοργάνων καθιστᾷ τὸν δανειστὴν εὐκόλον εἰς παραχώρησιν ἐξαμήνου προθεσμίας· ἀλλ' ἂν ἰδῇ τὸν ὀφειλέτην του εἰς τὸ σφαιριστήριον, ἢ ἀκούσῃ τὴν φωνὴν του εἰς τὸ καπηλεῖον καθ' ἣν ὥραν ἔπρεπε νὰ ἦναι εἰς τὴν ἐργασίαν του, ὅτι στείλῃ ἀμέσως τὴν ἐπαύριον ζητῶν τὰ χρήματά του, καὶ ὅτι στέρξῃ νὰ τὰ λάβῃ καὶ κατ' ὀλίγα, ἂν δὲν δύναται ὁ ὀφειλέτης νὰ τὰ δώσῃ διὰ μιᾶς, φοβούμενος μὴ ἐκ τῆς ἀναβολῆς τὰ χάσῃ ὅλα. Διὰ τοιοῦτων τινῶν, ἀσημάτων* φαινομένων, δεικνύει ὁ ὀφειλέτης ἂν σιέπεται περὶ τῶν ὑποχρεώσεών του· δι' αὐτῶν ἀποκτᾷ τὴν ὑπόληψιν τῶν ταπεινῶν καὶ τιμίων ἀνθρώπων, καὶ αὐξάνει ἀκόμη τὴν πίστιν του.»

ἢ παρέχει ὀλιγωτέραν. Τότε εἶναι φυσικὸν νὰ δανείσῃ ὁ Πέτρος τὸ ἄροτρον τοῦ τῷ Ἰωάννῃ.

Ἄλλ' ἰδοῦ, κατὰ τὴν κοινωνιστικὴν ἔμπνευσιν, ἐπεμβαίνει τὸ Κράτος καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ «Δάνεισον τὸ ἄροτρον σου τῷ Ἰακώβῳ, σοὶ ἐγγυώμαι ἐγὼ περὶ τῆς ἀποδόσεως, ἡ δὲ ἐμὴ ἐγγύησις εἶναι προτιμότερα τῆς τοῦ Ἰωάννου» διότι αὐτὸς μὲν δὲν ἔχει εἰμὴ ἐξ ἑαυτοῦ τὸ ἀξιοχρεῶν, ἐγὼ δὲ, εἰ καὶ δὲν ἔχω περιορισίαν, διαθέτω ὅμως τὴν τῶν φορολογουμένων, δι' αὐτῆς δὲ θὰ σοὶ πληρώσω ἐν ἀνάγκῃ καὶ κεφάλαιον καὶ τόκον.»

Καὶ λοιπὸν, ὁ Πέτρος δανεῖζει τὸ ἄροτρον τοῦ τῷ Ἰακώβῳ. *Τὸ ὄρωμερον.* Οἱ δὲ κοινωνισταὶ τρίβουσι τὰς χεῖρας λέγοντες Ἰδοῦ, τὸ σχέδιον ἡμῶν ἐπέτυχε. Χάρις τῇ ἐπεμβάσει τοῦ Κράτους ὁ πτωχὸς Ἰακώβος ἔχει ἄροτρον. Δὲν θὰ ἦναι ὑπόχρεως νὰ σκάπηθῃ διὰ τοῦ λίσγου τὴν γῆν, ἐκδιρίζει ἤδη πρὸς εὐπορίαν. Εὐτύχημα δι' αὐτὸν, ὠφέλεια διὰ τὸ ἔθνος.

Ἄλλ' ὄχι, κύριοι, δὲν εἶναι ὠφέλεια διὰ τὸ ἔθνος διότι ἰδοῦ τὸ μὴ ὄρωμερον.

Δὲν δρᾶται ὅτι ἔλαβεν ὁ Ἰακώβος τὸ ἄροτρον, διότι δὲν τὸ ἔλαβεν ὁ Ἰωάννης.

Δὲν δρᾶται ὅτι ἂν ἄροτριᾷ ὁ Ἰακώβος ἀντὶ νὰ σκάπηθῃ διὰ τοῦ λίσγου, εἶναι ὑπόχρεως νὰ σκάπηθῃ οὕτως ὁ Ἰωάννης ἀντὶ ν' ἄροτριᾷ.

Ὅτι, κατὰ συνέπειαν, τὸ θεωρούμενον ὡς αὐξήσις ἐν τοῖς δανείοις δὲν εἶναι εἰμὴ μετὰθεσις.

Δὲν δρᾶται προσέτι ὅτι ἡ μετὰθεσις αὕτη περιέχει δύο μεγάλας ἀδικίας.

Ἀδικίαν πρὸς τὸν Ἰωάννην, ὅστις, γενόμενος ἄξιος πίστεως καὶ ἀποκτήσας αὐτὴν διὰ τῆς τιμιότητος καὶ ἐνεργητικότητός του, δὲν ἀπολαύει τῆς ἐξ αὐτῆς ὠφελείας.

Ἀδικίαν πρὸς τοὺς φορολογουμένους, ἐκτεθειμένους εἰς νὰ πληρώσωσιν ἀλλότριον χρέος.

Θὰ εἶπη τις ὅτι ἡ κυβερνήσις παρέχει τὰς αὐτὰς εὐκολίας τῷ Ἰωάννῃ οἷας καὶ τῷ Ἰακώβῳ; Ἄλλὰ τί ὠφελεῖ, ἀφ' οὗ ἐν μόνον ἄροτρον ὑπάρχει διαθέσιμον καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ δοθῶσιν εἰς δάνειον δύο; Καὶ ὅμως εἰς τοῦτο ἀενάως ἐπανερχονται, λέγοντες ὅτι εἶναι δυνατόν διὰ τῆς μεσολαβήσεως τοῦ Κράτους νὰ γίνωνται πλείονα δάνεια ἀφ' ὅ,τι εἶναι τὰ πράγματα ἄπερ δίδονται ὡς δάνεια, διότι εἰς τὸ παράδειγμα τὸ ἄροτρον παριστάνει τὸ σύνολον τῶν διαθεσίμων κεφαλαίων.

Παρέστησα, ἀλήθεια, τὸ πρᾶγμα ὑπὸ τὴν ἀπλουστεράν αὐτοῦ μορφήν· ἀλλὰ δοκιμάσατε διὰ τῆς λυδίας λίθου ὅλα τὰ κυβερνητικὰ πιστωτικὰ ἰδρύματα, τὰ πολυπλοκώτερα, καὶ θέλετε πεισθῆ ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐξυχθῇ ἄλλο εἰμὴ μετὰθεσις καὶ οὐχὶ αὐξήσις πίστεως. Ἐν δοθέντι καιρῷ καὶ τόπῳ δὲν εὐρίσκειται εἰμὴ ὠρισμένον ποσὸν διαθεσίμων κεφαλαίων, ἅπαντα δὲ τοποθετοῦνται. Ἐγγυώμενον τὸ Κράτος ὑπὲρ

τῶν ἀφερεγγύων δύναται νὰ ἐπιφέρῃ αὐξήσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δανειζομένων προσώπων, ὑψωσιν τοῦ τόκου (ἐπὶ βλάβῃ πάντοτε τῶν φορολογουμένων), ἀλλ' ἀδύνατον νὰ ἐπιφέρῃ αὐξήσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δανειστῶν καὶ τοῦ ποσοῦ τῶν διαθεσίμων εἰς δάνειον πραγμάτων.

Ἄλλ' ἐν τοσούτῳ, πρὸς Θεοῦ, μὴ μοι ἀποδοθῇ συμπέρασμα ὅπερ ἀποκρούω. Λέγω μόνον ὅτι δὲν πρέπει νὰ εὐνοῶνται τεχνητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου τὰ δάνεια, ἀλλ' ὄχι ὅτι καὶ τεχνητῶς πρέπει νὰ δυσκολαιῶνται. Ἄν ἐν τῷ ὑποθηκικῷ ἡμῶν συστήματι ἡ ὀπουδήποτε ἄλλοθι τῆς νομοθεσίας εἶναι προσκόμματα τῇ ἐπεκτάσει καὶ τῇ ἐφαρμογῇ τῆς πίστεως, ἀς ἐκλείψωσιν ἄριστον καὶ δικαιοτάτον τοῦτο. Ἄλλ' αὐτὸ καὶ μόνον, πρὸς τῇ ἐλευθερίᾳ, πρέπει ν' ἀπαιτῶσι παρὰ τοῦ νόμου οἱ ἄξιοι τοῦ ὀνόματος μεταβρούμισται.

**Ἐπιταὶ συνέχισι.*

I. B.

Θεοδώρου Δε Χελδραῖχ

ΤΑ ΦΥΤΑ ΤΟΥ ΑΤΤΙΚΟΥ ΠΕΔΙΟΥ

ὑπὸ Σπ. Μηλιαράκη.

Συνέχισι καὶ τέλος· ἰδὲ σελ. 723.

ΣΙΚΥΟΙΔΗ

«Οἱ σίκυς, οἱ ὑπαγόμενοι ἐν γένει ὑπὸ τὴν οἰκογένειαν τῶν σικυοειδῶν, φιλοῦσι τοὺς ἀμμόδεις ὑπὸ βυτῶν ὑδάτων ποτιζομένους καὶ εὐηλίους τόπους. Φυτεύονται λοιπὸν πολλοὶ ἰδίως παρὰ τοὺς αἰγιαλοὺς καὶ τὰς ποταμίους ὄχθας ἢ ἐπὶ ἀγρῶν ἀνεπτυμένων μὲν ἀλλ' εὐκόλως ὑδρευομένων.

«Τὰ σικυοειδῆ ἔχουσι σπουδαίαν σημασίαν ὡς τροφή παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ἰδίως κατὰ τὰς νηστείας τοῦ θέρους· κατὰ τὴν δεκαπενθήμερον νηστείαν τῆς Παναγίας ἀποτελοῦσι σχεδὸν τὴν μόνην τροφήν τῶν πενήτων.

«Ὅλα τὰ ἐν Ἀττικῇ κηπευόμενα σικυοειδῆ εἰσὶ φυτὰ ἐπέταια, σπειρόμενα ἄμα τοῦ Ἀπριλίου ἀρχομένου, ὅτε ἡ χιὼν ἐτάκη ἐπὶ τῶν ὀρέων καὶ οὐδεὶς φόβος νυκτερινοῦ ψύχους ἐπίκειται. Θεραπεύονται δὲ τὰ ἐξῆς εἶδη:

«*Σίκυος ὁ πέπων ἢ μηλοπέπων* (κ. πεπονιά, πεπόνι) κατὰ πολλὰς ποικιλίας ἐχούσας ξανθὰς ἢ λευκὰς σάρκας, πρὸς δὲ καὶ ποικιλία τις τῶν τελευταίων δυναμένη νὰ διατηρηθῇ μακρότατον χρόνον (μέχρι τοῦ χειμῶνος), κ.τ.λ. Οἱ μηλοπέπωνες ἄρχονται πεπαινόμενοι τοῦ Ἰουλίου μεσοῦντος. Φέρονται δὲ πεμπληθεῖς εἰς τὴν ἀγοράν. Καὶ οἱ βραδύτατα δὲ βλαστάνοντες καὶ μὴ πεπαινόμενοι κατὰ τὸ πέρασ τοῦ φθινοπόρου, ἀλλὰ μένοντες μικροί, δυσαυξεῖς καὶ ξυλώδεις δὲν καταφρονοῦνται, ἀλλὰ τρώγονται ὡς *ξυλόγγουρα*.

«*Σίκυος ὁ ἡμερος* (κ. ἀγγουριά, ὁ καρπὸς ἀγγουρί) διακρίνεται διὰ τὴν πολυκαρπίαν αὐτοῦ. Ὁ καρπὸς τοῦ σίκυος τρώγεται συνήθως ἄωρος, ἄνευ ἄλλου τινὸς συνεμβαλλομένου. Οἱ ἡ-